

VAN EGY EMBER, AKI JÁR-KEL, nézdelődik. Figyel. És nem tesz többet, csak épp elmeséli, amit lát. Mindez banális lehetne, érdektelen. Ám Josef Winkler úgy lát, s amit lát, úgy írja meg, hogy nagy, nagyon nagy irodalom lesz belőle. Ennyi volna a titok.

A fiatalon az osztrák heimatot (hazát, otthont) gyalázó, annak önértelmezéséül szolgáló mítoszokat, képeket és toposzokat aláaknázó, fel- és kifordító Winkler legutóbbi nagy, érett műveiben a megfigyelés, a pontos leírás, a festői plaszticitás nyelvi formába öntésével képes a mindennapok felülete mögül előtárnai az élet legelementárisabb, legszorongatóbb, ám közben, épp gazdagságukál fogva megemelően gyönyörű rétegeit: burjánzó élet és enyészet, esztelen vágyakozás, önkívületbe hajló pillanatnyi beteljesülés és a mindezt keretbe foglaló, ám épp ezáltal megélhetővé tevő halál. Nem ismerek írót (legfeljebb Georges Bataille-t), aki Winklerhez mérhető érzékletességgel volna képes megmutatni, mint jár kéz a kézben testi vágy és rettegés, delejes jelenlét és pusztulás.

A 2001-es *Natura morta*. Eine römische Novelle elbeszélője egy buddhista szerzetes most-hoz horgonyzó figyelmével pásztázza a római utcákat, s főleg a Piazza Vittorio Emanuele zöldség- és húspiacát. A cím a németalföldi csendéletek ikonográfiáját idézi ugyan, az emberi lét felkavaró mélységeibe betekintést nyújtó írásfestmény azonban inkább Breughel, meg Hieronymus Bosch iszonytatóan gyönyörű világát teremti meg.

Valaki jár-kel és nézdelődik. Meglátja, megmutatja és írásával újra is teremti a világ legapróbb részleteiben is egyszerre esztétikai és erotikus szerkezetét. Tökéletes figyelem, tökéletes alázat a dolgok milyensége iránt, másrészt pedig a legmagasabb fokú művészi szervezethez.

Ennyi, ennyi is volna a titok.

LÁNYI DÁNIEL

JOSEF WINKLER

Natura morta

RÓMAI NOVELLA
(részlet)

PÁR SZEM HAMVAS BARACKKAL meg egy csokor vörös rekettyével szaladt egy idősebb férfi egy mozgáskorlátozott, a Stazione Termini metróállomás bejárata felé bicegő nő után, akinek áttetsző nejlonzacskójában a *Cronaca vera* lapult mindenféle friss zöldségfélék között, átnyújtotta neki a virágot, és azt kiáltotta a meglepetten hátraforduló, a rekettyecsokrot átvevő nőnek: „Auguri e tante belle cose!” A nő megköszönte a figyelmességet, mielőtt a barackos zacskójával, a vörös rekettyecsokkal, meg a *Cronaca vera* szenvedélyes és boldogtalan szerelmi